

(<https://www.pzazz.theater/>) Alle (<https://www.pzazz.theater/auteurs/>) Toneel (<https://www.pzazz.theater/recensies/toneel/>) Performance (<https://www.pzazz.theater/recensies/performance/>) Dans (<https://www.pzazz.theater/recensies/dans/>)

TONEEL

If there weren't any blacks,
you'd have to invent them.

AURELIE DI MARINO

Identiteit: een etiket dat op je gekleefd wordt?

Het theaterdebuut van Aurelie Di Marino, een van de drijvende krachten achter het onvolprezen 'K.A.K.' is een 'remake' voor het theater van 'If There Weren't Any Blacks You'd Have To Invent Them', een script van Johnny Speight uit 1965 dat Charles Jarrott verfilmde in 1968. Die film hekelde racisme en systemisch machtsmisbruik in het Engeland van de jaren zestig. Di Marino toont trefzeker dat we het nog steeds niet veel beter doen dan toen.

Uitgelicht door Siebren Nachtergaele

(<https://www.pzazz.theater/auteurs/siebren-nachtergaele>)

© Wannes Cré

If there weren't any blacks, you'd have to invent them.

AURELIE DI MARINO

Identiteit: een etiket dat op je gekleefd wordt?

Siebren Nachtergaele

(<https://www.pzazz.theater/auteurs/siebren-nachtergaele>)

Gezien op 08 september 2019
Domzaal Vooruit
Theaterfestival 2019

13 SEPTEMBER 2019 Terwijl alle zestien rollen in de film uit 1968 door evenveel witte, mannelijke spelers opgenomen werden -ook als ze weggezet werden als 'zwart'- rooit Di Marino het hier doelbewust met een cast van slechts vijf spelers, waaronder twee vrouwen, Kaat Arnaert en Nona Buhrs. Zelf is Di Marino, na de openingsscène, in de zijlijn voortdurend aanwezig als regisseur annex scriptgirl.

De acteurs zijn ook niet allemaal 'blanke' West-Europeanen: Benjamin Op de Beeck wel, maar Ahilan Ratnamohan en Farbod Fathinejadfard niet. Toch spelen de acteurs, man of vrouw, wit of van kleur, dus uitsluitend witte, mannelijke rollen. Dat sorteert een sterk effect in de voorstelling, bijvoorbeeld als Ratnamohan later 'pure witheid' claimt of Nona Buhrs een priester speelt. Het toont beter dan de film uit 1968 de paradoxen van labels als 'wit' en 'zwart': het zijn geen intrinsieke eigenschappen van mensen maar een middel om ze in een bepaalde hoek te duwen.

Op de speelvloer hebben scenografen Jozef Wouters en Tim Vanhentenryk een lijnenraster uitgezet. Het lijkt op een hinkstapsprongbord, behalve dat het raster zo vervormd is dat het sterk uitwaaiert naar links. Er is iets verwarrend in de wereld die we hier zien. Dat trokken de scenografen zelfs door in de meubelstukken: ze zijn al even scheef als de vakken van het vloerpatroon om er zo precies in te passen.

DELEN

f

(<https://www.pzazz.theater/oneen-etiket-dat-op-je-gekleefd-wordt/>)

(<https://twitter.com/pzazztheater/status/1171111111111111111>)

(<https://www.pzazz.theater/oneen-etiket-dat-op-je-gekleefd-wordt/>)

opgedrongen. De soldaat is er eigenlijk geen, maar wordt door een officier daartoe achter de loop van een geweer toe gedwongen.

Een samenleving in het klein dus, met alle bekende machtsmechanismen en -misbruiken. Op meesterlijk absurde wijze zetten de acteurs maatschappelijke rollen met hun statusverschillen op hun kop, door afwisselend in de 'machtige' en 'witte' positie en de 'zwarte' en/of onderdanige positie te gaan staan. Het drukt je als kijker op een ongemakkelijke manier op de impact die 'rollen' hebben op je perceptie van je medemens.

De regie drijft het fictionele karakter van onderscheidingen als wit en zwart of man en vrouw nog verder op de spits door, als eerder gezegd, vrouwen mannenrollen te geven of mensen van kleur als 'puur wit' te casten. Het veroorzaakt geregeld een kleine mentale kortsluiting, zeker als de personages elkaar een rol opleggen die ze niet hebben of willen.

Zo speelt een blinde man (de zwarte acteur Ratnamohan) zichzelf uit als witter dan wit, waarbij hij een wit mannelijk personage (de witte actrice Kaat Arnaert) beschuldigt zwart te zijn. *'Bloody liberal, that's what you are, one of these bloody equalizers, I'm telling you I'm whiter than you'*, zegt Ratnamohan, de blinde zwarte man spelend. Identiteit wordt fictief etiket: realiteit en fictie gaan hier met elkaar aan de haal.

Zwart en wit zijn de belangrijkste labels die personages elkaar op kleven (letterlijk en figuurlijk) tijdens deze voorstelling. 'Black' is duidelijk een scheldwoord. 'Being white' is het hoogste doel. Niet toevallig is er haast steeds sprake van 'pure white'. Het doet denken aan de lezing van Gloria Wekker in het Kaaitheater afgelopen jaar. Ze legde de vinger op het feit dat 'blank' in het woordenboek wordt omschreven als puur en zuiver en 'zwart' vooral met negatieve zaken geassocieerd wordt.

Deze talige etiketten hebben echter ook een performatief effect, omdat ze corresponderen met maatschappelijk sterk onderscheiden posities. Als een personage tuimelt van de categorie 'wit' in de categorie 'zwart' zie je bijvoorbeeld dat de acteurs die het speelt zich ook anders gaat gedragen, gewoon doordat hij of zij (soms letterlijk) op een ander vakje in het vloerraster staat.

De voorstelling schuwt de confrontatie dus niet. Absurde humor confronteert je als kijker met blinde vlekken inzake vooroordelen, visies en interpretaties over andersheid, witheid en zwartheid. Alleen al daarom moet je deze voorstelling zien.